

1974 februárjában az eszperantót ajánlotta a többi szocialista pártnak is levelezési és munkanyelvként. Angol képviselők zömében konzervatívokból álló csoportja 1974 júliusában átiratot intézett az Európai Közösség Parlamentjéhez, amelyben kérték, hogy vezessék be az eszperantót mint egységes európai másodnyelvet.

Számos jel mutat arra, hogy a jövőben nemcsak a filológiai szempontokat, hanem az oktatás gazdaságosságának kérdéseit, valamint az adatfeldolgozás problémáit is figyelembe fogják venni, midőn azt vitatják, vajon a „Yuropean” (vagyis valamiféle eltorzított angol), vagy pedig az „Europal” (azaz az eszperantó modernizált változata) legyen-e a jövő Európájának közös nyelve. A tervezés, ami az erdők, folyók, városok, sőt – ma már – a családok viszonylatában magától értetődő és természetes, nem lehet elképzelhetetlen és visszarettentő a nyelvvel kapcsolatban sem! Annál is inkább, mivel az egységes mesterséges nyelv elterjedése elsősorban a tudósok, mérnökök és orvosok közötti – európai, sőt interkontinentális szintű – együttműködést könnyítené meg és segítené elő igen jelentős mértékben.

/Nachrichten für Dokumentation, 26. k. 1. sz. 1975. p. 17–21./

Takáchné Tóth Mária

***

TAJÉKOZTATÁSGÉPESÍTÉS REPROGRÁFIA

Sikeres könyvtáratomatizálás az Amerikai Egyesült Államokban

Az Egyesült Államok Környezetvédelmi Irodájának Országos Környezeti Kutató Központja (*U. S. Environmental Protection Agency's National Environmental Research Center, Cincinnati, Ohio*) gazdaságos megoldással gépesítette szolgáltatásait. A gyűjtemény katalógusát mágnesszalagon rögzítették és ezt irodalomkutatások céljára hozzáférhetővé tették.

A Központ kutatási kapcsolatai széles körűek, ezért olyan gépi megoldást dolgoztak ki, amely a hálózathoz tartozó könyvtárak számára is hasznosítható.

A személyzet megnyerésén kívül fontos feladat volt a költségek fedezetének biztosítása. Ugyanis a gépesítés előtti pénzügyi kereten belül kellett maradni. Ezért gondosan meg kellett vizsgálni, hogy mit lehet házon belül megvalósítani, mire kell szerződést kötni vagy újonnan beszerezni.

A *Library of Congress* segítséget nyújtott a gépesítés több szakaszában. Számítógépes programokat dolgoztattak ki a katalógus-, folyóiratállományi-, kölcsönzési- és

report rendszereikhez. Minden program hozzáférhető mindenki számára.

A rendszerben a hálózat közreműködésével eddig 20 ezer címleírást dolgoztak fel.

Az általános tapasztalatok a következőkben összegezhetők:

1. az automatizálás a közepes nagyságrendű könyvtárak számára is elérhető cél;
2. ha lehet, el kell kerülni az on-line rendszert;
3. megszabott hosszúságú mágnesszalagokat kell alkalmazni, mert ez kisebb költséget jelent;
4. amikor csak lehet, a mikromásolatot kell outputként használni, végül pedig
5. ha a problémát megoldó rendszer megvásárolható, vegyük meg és ne találjuk ki újra.

A gépesítés további előnyös következményekkel jár. Az automatizált keresés megnöveli a referenz lehetőségeit. A könyvtárak ma a kutatók magukénak tekintik, s nem pedig adminisztratív egységnek. Külső források mágnesszalagjait is felhasználják, esetleg on-line vonalon használva az eladónak a számítógépét, illetve anyagát. A keresés után a dokumentumokat a könyvtár általában mikromásolatban szolgáltatja.

A cikket táblázatok egészítik ki egyrészt néhány gépesített információs rendszer összehasonlításáról, másrészt 25 gépesített rendszer válogatott jellemzőiről.

/Special Libraries, 66. k. 2. sz. 1975. p. 79–84./

Faragó Lászlóné

***

A hálózati „parazitizmus” előnyei

A gépi információfeldolgozás csak nagyszámú felhasználó esetén gazdaságos, ugyanakkor kis országokban rendszerint nincs sok felhasználó. Ugyancsak gazdaságossági szempont szól az adattárak számának csökkentése mellett, ez viszont ismét csökkenti a felhasználók számát. Következésképpen országos információs vagy könyvtári hálózat nem lehet önfenntartó olyan kis országokban, mint pl. a skandináv országok, csak nagyobb régiókban.

Finnország eddig inkább csak nyert a skandináv együttműködésen, ez indokolja a cím „parazitizmus” kifejezését. A cikk a finn központi műszaki könyvtár tapasztalatait írja le két *stockholmi* (Királyi Műszaki Egyetemi Könyvtár, Orvostudományi Dokumentációs Központ) és egy *koppenhágai* (Dán Műszaki Könyvtár) intézmény SDI- ill. retrospektív kereső szolgáltatásának off-line igénybevétele során.

1969–71 közt a finn központi műszaki könyvtár a *Pandez* mágnesszalag alapján SDI-kísérletet végzett. Az